

THEATERKRANT**Nastaran Razawi Khorasani / Theater Rotterdam**

This is not a dance

BRILJANTE VISUELE VERTALING VAN VERBODEN DANS

Iris Spanbroek

22 september 2023

1

Gezien op 21 september 2023, TR8, Rotterdam

***This is not a dance* is geen dansvoorstelling, en tegelijkertijd gaat het over niets anders dan dans. Het is dans teruggebracht tot de kern en de grote vragen, teruggedrongen tot de kleinste bewegingen. Wat is dans? Waarom zou je je leven wagen voor dans?**

Sinds de Islamitische Revolutie is dans verboden in Iran. Dansen is een daad van politiek verzet, iets waarvoor je een gevangenisstraf riskeert. Dat betekent niet dat er niet gedanst wordt – maar zelfs het praten over dans in een voorstelling die plaatsvindt in Nederland, is niet zonder risico's. Theatremaker Nastaran Razawi Khorasani, zelf Iraans, creëert in *This is not a dance* met licht, muziek en lichaam een ode aan het bewegende lichaam. Of beter: de indringende afwezigheid van het bewegende lichaam.

De kern daarin is het materieel gemaakte begrip van censuur. In een hol, leeg decor, bestaande uit zachte zwarte muren en een groot fluwelen zwarte doek, wacht Razawi Khorasani de toeschouwers op. Als performer houdt ze haar lichaam grotendeels stil: strak, gereserveerd, zakelijk. (Wanneer ze dan toch danst, uiteindelijk, vangen we juist een glimp op van het tegenovergestelde: speels, hoopvol, vigoureuus!)

Het leeuwendeel van de voorstelling speelt zich af op het eveneens zwarte achterdoek, waarop tekst wordt geprojecteerd. Stemmen in het Farsi maken duidelijk dat we de in het Nederlands en Engels vertaalde transcripten van video- en telefoongesprekken lezen: Razawi Khorasani in dialogen met Iraanse dansers en choreografen.

De (zelf)censuur is een voorzorgsmaatregel. Het wordt al snel duidelijk dat veel dansers überhaupt niet met Razawi Khorasani in gesprek wilden, uit reële angst voor politieke gevolgen. De gespreksflarden die we wel te lezen krijgen, zijn van zowel filosofische als praktische aard. Als danser in Iran, iets wat je officieel niet kan zijn, wat vul je in op formulieren als je beroep? Hoe leer je technieken? Als zelfs het woord dans verboden is, welke woorden gebruik je dan wel?

En waarom is dans dan eigenlijk verboden? Eén van de gesprekspartners slaat de spijker op de kop: dans creëert bewustzijn. Bewustzijn creëert vragen. Vragen creëren veranderingen. Het gaat niet eens om beweging. De kern ervan is het lichaam zelf. Iemand anders vertelt over een discussie over de definitie van dans. De conclusie: ik ben in een ruimte en ik beweeg, en ik constateer dat ik dans. Dat is dansen. Je kunt er niets anders van maken en je toeschouwer ook niet.

Zelfs met die definitie in het achterhoofd, laat Razawi Khorasani het lang in het midden of *This it not a dance* een dansvoorstelling is of niet. Maar er *is* dans. Op select gekozen momenten, nog steeds sterk gecensureerd, verdwijnen de dialogen naar de achtergrond en nemen muziek (snel, dwingend, beweging forcerend) en licht (koud, fel, spots) het toneelbeeld over. Als toeschouwer kijk je door een censuur van licht, duisternis en schaduwen. Je moet het dansen ontcijferen en ontfutselen, moeite doen om het te ervaren. De dramaturgische keuze om censuur te vertalen naar donkerte is eenvoudig maar briljant.

Eén specifieke dansscène dwingt een intense zintuiglijke overgave af. Lichtpulsen laten nabeelden achter op je netvlies en lokken haast een fysieke reactie uit. Razawi Khorasani springt als een schim voor je ogen langs, bijna ongrijpbaar, bijna onzichtbaar. Het doet een beetje pijn om naar te kijken, op poëtische wijze zoals fysiek als emotioneel. De toegepaste censuur in licht en duisternis voelt als een schreeuw in een kussen. Gesmoord maar explosief – gesmoord en daardóór zo explosief.

This is not a dance dwingt je om stil te staan bij de funderingen van dans, in definitie en effect. Nastaran Razawi Khorasani levert een krachtige, aangrijpende voorstelling af die nog lang blijft nazinderen.

Foto: Bas de Brouwer

ELDERS

NRC

★★★★☆

'*This is not a dance* is zowel een opmerkelijke, paradoxale ode aan het dansende lichaam als een krachtig opgestoken ironische middelvinger naar het regime. Helaas heeft dat regime zoals bekend weinig affiniteit met ironie.' Francine van der Wiel

DE VOLKSKRANT

★★★★☆☆

'Een zoeklicht speurt tevergeefs het golvende vloerdoek af naar 'ondergrondse optredens'. Dans is de grote afwezige in *This is not a dance*. Censuur wordt voelbaar.' [Annette Embrechts](#)

HET PAROOL

'*This is not a dance* verbeeldt goed wat censuur doet met een mensenleven. Op zoek blijven naar verbinding is de enige optie. Het wordt mooi verbeeld in een verdubbeling van haar silhouet op de achterwand.' [Gina Miroula](#)